



# Ministerstwo Sprawiedliwości

---

Departament Legislacyjny

DL-II.41.27.2026  
Warszawa, 03 czerwca 2026 r.

**Pan**  
**Łukasz Jachimowicz**  
**Dyrektor**  
**Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego**  
**w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów**  
**Sekretarz**  
**Rady Działalności Pożytku Publicznego**

*Szanowny Panie Dyrektorze,*

w odpowiedzi na pismo z dnia 21 maja 2026 r., znak: DOB.WOKRiZ.6613.43.2026 zawierające prośbę o przesłanie stanowiska Ministerstwa Sprawiedliwości w odniesieniu do uchwały nr 198 Rady Działalności Pożytku Publicznego z dnia 19 maja 2026 r. w sprawie projektu ustawy o szczególnych środkach ochrony osób uczestniczących w debacie publicznej w pierwszej kolejności uprzejmie informuję, że ustawa o szczególnych środkach ochrony w postępowaniu cywilnym osób uczestniczących w debacie publicznej (dalej: ustawa) została przyjęta w dniu 29 maja 2026 r. po uwzględnieniu poprawek Senatu i przekazana Prezydentowi RP do podpisu.

Odnosząc się do kwestii poruszonych w uchwale nr 198 Rady Działalności Pożytku Publicznego uprzejmie wyjaśniam, że w trakcie prac sejmowych i senackich wprowadzono do projektu ustawy kilka poprawek, których celem było doprecyzowanie przepisów ustawy oraz wzmocnienie ochrony osób uczestniczących w debacie publicznej. Uzupełniono definicję debaty publicznej zawartą w projekcie ustawy o wypowiedzi i podejmowanie działań w ramach wykonywania prawa do wolności sumienia i religii. Doprecyzowano również obowiązki powoda na wypadek złożenia przez pozwanego wniosku o uznanie powództwa jako oczywiście bezzasadnego w sprawach typu SLAPP. W przypadku takiego wniosku powód będzie zobowiązany do wskazania okoliczności pozwalających sądowi na ocenę, czy powództwo nie jest oczywiście bezzasadne. Nałożenie takiego obowiązku jest istotne w kontekście implementacji art. 12 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1069 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ochrony osób, które angażują się w debatę publiczną, przed oczywiście bezzasadnymi roszczeniami lub stanowiącymi nadużycie postępowaniami sądowymi ("strategiczne powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej") (Dz. U. UE. L. z 2024 r. poz. 1069). Uściślony w toku prac parlamentarnych obowiązek powstanie w przypadku każdego wniosku o oddalenie powództwa jako oczywiście bezzasadnego w tego rodzaju sprawach, niezależnie od tego, czy wniosek został złożony na rozprawie czy poza rozprawą.

Podzielam opinię, że ochrona uczestników debaty publicznej wymaga, aby powództwa typu SLAPP były sprawnie identyfikowane i eliminowane na wczesnym etapie postępowania. Z tego powodu ustawa zawiera katalog okoliczności, które mogą świadczyć, że powództwo zmierza wyłącznie lub głównie do stłumienia, ograniczenia, zakłócenia debaty publicznej lub szykanowania za udział w niej (art. 5 ustawy). Powinno to ułatwić sądom rozpoznanie powództw typu SLAPP. Nadto ustawa przewiduje środki reakcji na powództwa SLAPP, z których sąd może skorzystać już na wstępnym etapie postępowania. Obok możliwości oddalenia powództwa jako oczywiście bezzasadnego, w tym w szczególnej procedurze przewidzianej w rozdziale drugim ustawy, istnieje możliwość odrzucenia pozwu, który zmierza wyłącznie do stłumienia, ograniczenia, zakłócenia debaty publicznej lub szykanowania za udział w niej. Postanowienie o odrzuceniu pozwu może zapaść nawet przed wdaniem się pozwanego w spór, a więc na początkowym etapie postępowania. W przypadku stwierdzenia po wdaniu się pozwanego w spór co do istoty sprawy, że wyłącznym celem wytoczenia powództwa może być stłumienie, ograniczenie, zakłócenie debaty publicznej lub szykanowanie za udział w niej, sąd zastosuje art. 10 ustawy, umożliwiając stronom zajęcie stanowiska w piśmie przygotowawczym. Przepisy dotyczące oddalenia powództw jako „oczywiście bezzasadnego” uzupełniono w toku prac parlamentarnych o omówiony już wcześniej obowiązek przedstawienia przez powoda okoliczności pozwalających sądowi na ocenę, czy powództwo nie jest oczywiście bezzasadne (art. 7 ust. 1 ustawy).

Ustawa nie przewiduje szczególnych rozwiązań dotyczących rekompensaty dla osoby pozwanej w postępowaniu typu SLAPP, obejmujących zadośćuczynienie za krzywdę oraz odszkodowanie za szkodę spowodowaną takim postępowaniem. Rozpoznawanie takich żądań mogłoby opóźnić decyzję sądu w przedmiocie powództwa SLAPP, w szczególności ze względu na konieczność prowadzenia postępowania w przedmiocie ustalenia wysokości zadośćuczynienia lub wysokości szkody. Roszczenia tego typu kierowane przez uczestnika debaty publicznej mogą być rozpoznawane w przypadku złożenia powództwa wzajemnego lub w odrębnym procesie. Obowiązujące przepisy umożliwiają więc dochodzenie roszczeń przez pozwanego uczestnika debaty publicznej, nawet w tym samym procesie i pozostawiają decyzje w tej kwestii do uznania pozwanego uczestnika debaty publicznej.

Ograniczenia związane z kierowaniem roszczeń o ochronę reputacji przez organy władzy publicznej, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje publiczne lub podmioty zależne od władzy publicznej wynikają już z orzecnictwa ETPcz (*wyroki w sprawie Memo OOO przeciwko Rosji, numer sprawy 2840/10, wyrok ETPC z 10 stycznia 2023 r., Novaya Gazeta i inni p. Rosji, skargi nr 83662/17 i 46808/20, wyrok ETPCz z dnia 16 maja 2024 r., Mária Somogyi p. Węgrom, skarga nr 15076/17*). Orzecnictwo ETPcz w tym zakresie powinno być uwzględniane przez sądy powszechne rozpatrujące sprawy z takich powództw.

Uwzględniając konieczność tworzenia warunków dla bezpiecznej, pluralistycznej debaty publicznej, celem ustawy jest przeciwdziałanie powództwom typu SLAPP i ochrona uczestników debaty publicznej przed działaniami w postępowaniu cywilnym

zmierzającymi do stłumienia, ograniczenia, zakłócenia debaty publicznej lub sykanowania za udział w niej. Oddaje to przyjęty tytuł ustawy – „ustawa o szczególnych środkach ochrony w postępowaniu cywilnym osób uczestniczących w debacie publicznej”. Ustawa koncentruje się na przeciwdziałaniu strategicznym postępowaniom sądowym przeciwko udziałowi społecznemu (SLAPP), gdyż są to działania już dobrze zidentyfikowane, wobec których możliwe jest zastosowanie konkretnych instrumentów prawnych i procesowych. Jednocześnie faktem jest, że uczestnicy debaty publicznej mogą doświadczać również innych form presji, stygmatyzacji, dyskredytowania lub wykluczania, które nie przybierają postaci postępowań sądowych. Zjawiska te, choć mogą wywoływać skutki zbliżone do powództw typu SLAPP, wymagają przede wszystkim budowania i wzmacniania standardów kultury debaty publicznej opartej na wzajemnym szacunku, pluralizmie oraz gotowości do prowadzenia rzeczowej wymiany poglądów. Nie wszystkie problemy występujące w przestrzeni publicznej mogą bowiem zostać skutecznie rozwiązane za pomocą regulacji ustawowej. Istotną rolę odgrywają w tym zakresie działania edukacyjne, samoregulacja środowisk uczestniczących w debacie publicznej, upowszechnianie dobrych praktyk oraz wzmacnianie standardów życia publicznego.

Ustawa nie zmienia również uregulowania dotyczącego przestępstwa zniesławienia. Wdraża bowiem dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1069 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ochrony osób, które angażują się w debatę publiczną, przed oczywiście bezzasadnymi roszczeniami lub stanowiącymi nadużycie postępowaniami sądowymi ("strategiczne powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej") (Dz. U. UE. L. z 2024 r. poz. 1069). Dyrektywa w art. 2 wyraźnie zastrzega, że nie stosuje się jej do spraw karnych oraz jej przepisy pozostają bez uszczerbku dla prawa karnego procesowego. Tym niemniej problem wykorzystywania spraw karnych o zniesławienie do ograniczenia debaty publicznej był omawiany na wspólnym posiedzeniu senackich Komisji Praw Człowieka i Praworządności, Komisji Ustawodawczej oraz Komisji Kultury i Środków Przekazu w dniu 19 maja 2026 r. W trakcie posiedzenia Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, Pani Maria Ejchart poinformowała, że Ministerstwo Sprawiedliwości zwróciło się o opinię w tej kwestii do Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego, a Komisja przychyliła się do znacznego zawężenia zakresu penalizacji z art. 212 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383, z późn. zm.).

Podsumowując, przy projektowaniu rozwiązania służącego przeciwdziałaniu powództwom typu SLAPP, konieczne było zachowanie odpowiedniej równowagi pomiędzy ochroną osób uczestniczących w debacie publicznej przed nadużywaniem instrumentów prawnych, a prawem do dochodzenia ochrony naruszonych dóbr osobistych, w szczególności dobrego imienia, reputacji i wiarygodności. Debata publiczna wymaga bowiem zarówno zagwarantowania możliwości swobodnego wyrażania opinii, krytyki i udziału obywateli w sprawach publicznych, jak i zapewnienia skutecznych środków ochrony przed bezprawnymi naruszeniami praw innych osób. W szczególności nie można tracić z pola widzenia problemu rozpowszechniania nieprawdziwych informacji i dezinformacji, które mogą prowadzić do poważnych szkód dla osób fizycznych, organizacji społecznych, przedsiębiorców oraz instytucji publicznych. Z tego względu

przyjęte rozwiązania starają się uwzględniać różne sytuacje, które mogą być przedmiotem oceny sądu.

Z wyrazami szacunku  
Łukasz Paszka  
Zastępca Dyrektora  
Departament Legislacyjny  
/podpisano elektronicznie/